

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl „Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą, kuriuo iš dalies keičiamos reglamentų (ES) Nr. 1316/2013 ir (ES) Nr. 283/2014 nuostatos dėl interneto ryšio vietos bendruomenėse rėmimo“

[COM(2016) 589 final – 2016/0287 (COD)]

(2017/C 125/10)

Vienintelis pranešėjas **Emilio FATOVIC**

Konsultavimasis	Europos Parlamentas, 2016 10 6 Europos Sąjungos Taryba, 2016 10 25
Teisinis pagrindas	Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 172 straipsnis
Atsakingas skyrius	Transporto, energetikos, infrastruktūros ir informacinės visuomenės skyrius
Priimta skyriuje	2017 1 11
Priimta plenarinėje sesijoje	2017 1 26
Plenarinė sesija Nr.	522
Balsavimo rezultatai	195/1/0
(už/prieš/susilaikė)	

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 EESRK palankiai vertina Komisijos iniciatyvą Wifi4EU, kuria siekiama suteikti nemokamą interneto prieigą viešose vietose ir kuri bus naudinga prieinamumo požiūriu, ypač labiausiai pažeidžiamoms socialinėms grupėms ir regionų ekonomikos augimui, visų pirma viešųjų paslaugų, sveikatos, prekybos ir turizmo sektoriuose.

1.2 Komitetas palankiai vertina tai, kad vienas jo ne kartą ankstesnėse nuomonėse pateiktas pasiūlymas galiausiai įtrauktas į Europos Sąjungos skaitmeninimo procesus ⁽¹⁾. Jis grindžiamas įsitikinimu, kad interneto prieiga yra kiekvieno piliečio pagrindinė teisė ir būtina socialinės įtraukties ir ekonomikos augimo priemonė.

1.3 EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad dėl sparčios skaitmeninės pažangos gali netrukus pasenti visos įdiegtos technologijos. Todėl Komitetas ragina Komisiją nustatyti tikslus ne tik technologijų, bet ir socialinio vystymosi srityje, kad iniciatyva Wifi4EU būtų dinamiškesnė, ilgalaikė ir atsparesnė.

1.4 Komitetas pritaria, kad rengiant Wifi4EU reikia semtis įkvėpimo iš EDUROAM projekto, ir siūlo susieti šiuos du procesus, kad būtų galima užtikrinti visiems piliečiams bendrą skaitmeninę tapatybę visoje Europoje, kaip jau nustatyta eIDAS reglamente. Šis procesas galėtų turėti didelės reikšmės stiprinant Europos pilietiškumo jausmą ir mažinant „skaitmeninį skurdą“.

1.5 EESRK laiko iniciatyvą Wifi4EU strateginiu projektu, todėl numatytas 120 mln. eurų biudžetas yra visiškai nepakankamas visos Europos teritorijos poreikiams patenkinti. Todėl EESRK ragina gerokai padidinti finansinį paketą, kad iki 2025 m. būtų galima užtikrinti nemokamą ir spartų belaidžių ryšių visose viešosiose vietose siekiant įgyvendinti iniciatyvą pagal principą „kokybiškas belaidis ryšys visiems“ („**Quality Wifi4all**“). Šiuo tikslu būtų svarbu numatyti geriau integruoti visas jau esamas viešąsias belaidžio interneto ryšio paslaugas ir taip visapusiškai išnaudoti turimus išteklius ir išvengti švaistymo.

⁽¹⁾ OL C 161, 2013 6 6, p. 8.

1.6 EESRK mano, kad nelabai aiškūs ir prieštaringi nustatyti lėšų paskirstymo kriterijai (eiliškumo principas (angl. *first come, first served*) ir geografinis kriterijus). Komitetas rekomenduoja atsižvelgti į valstybių gyventojų skaičių ir geografinę aprėptį nustatant *a priori* didžiausią kiekvienai šaliai skiriamą sumą, kad visi regionai galėtų vienodai pasinaudoti lėšomis.

1.7 EESRK siūlo 20 % skirti skaitmeniniu ir ekonominiu požiūriu mažiau išsivysčiusioms vietovėms ypatingą dėmesį skiriant saloms, kalnų vietovėms, pasienio ir pakraščio teritorijoms, kuriose yra gaivalinių nelaimių rizika, siekiant išteklius investuoti ten, kur jų poreikis didžiausias. Komitetas rekomenduoja užtikrinti, kad registravimosi teikėjų sąraše kriterijais nebūtų diskriminuojama atsižvelgiant į įmonės dydį.

1.8 EESRK pritaria nuostatai skirti lėšas nemokamai interneto prieigai ten, kur jos šiuo metu nėra. Vis dėlto EESRK ragina Komisiją strateginėje vizijoje susieti viešąsias iniciatyvas ir iniciatyvas, kuriose numatyta viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė.

1.9 EESRK ragina įdiegti kokybišką belaidžio ryšio paslaugą, užtikrinant 2017–2020 m. laikotarpiu mažiausiai 100 magabitų per sekundę spartą, tačiau numatyti, kad jau vidutinės trukmės laikotarpiu reikės prisitaikyti prie didesnės spartos. Tai būtina dėl trijų priežasčių:

- a) siekiant suderinti Wifi4EU su komunikatu dėl Europos gigabitinės visuomenės;
- b) kadangi paprastas ADSL ryšys, dėl jo ribotų techninių savybių, vienu metu neužtikrintų pakankamos ryšio kokybės dešimties asmenų;
- c) kadangi nemokama viešoji paslauga nebūtinai turi būti siejama su prasta kokybe.

1.10 EESRK pritaria, kad reikia nustatyti nebiurokratinis ir supaprastintus mechanizmus finansavimui gauti. Vis dėlto Komitetas ragina Komisiją nustatyti minimalų 3 metų trukmės laikotarpį, per kurį privaloma pradėti teikti paslaugą, kurio nesilaikant gautas finansavimas grąžinamas.

2. Įžanga ir aplinkybės

2.1 Pasiūlymas COM(2016) 589, kuriuo iš dalies keičiamos reglamentų (ES) Nr. 1316/2013 ir (ES) Nr. 283/2014 nuostatos dėl interneto ryšio vietos bendruomenėse rėmimo, yra dalis 2016 m. rugsėjo 13 d. Europos Komisijos priimto telekomunikacijos dokumentų rinkinio, kurį taip pat sudaro šios priemonės:

- komunikatas „Junglumas – bendrosios skaitmeninės rinkos pagrindas. Kelias į Europos gigabitinę visuomenę“, COM(2016) 587,
- „Europos 5G veiksmų planas“, COM(2016) 588,
- pasiūlymas dėl direktyvos, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas, COM(2016) 590,
- pasiūlymas dėl reglamento dėl Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucijos įsteigimo (EERRI), apverčiant ją agentūra, tačiau kartu išlaikant dabartinį pavadinimą, COM(2016) 591.

2.2 Dėl visų šių pasiūlymų EESRK parengė po atskirą nuomonę, tačiau jose laikėsi vienodos krypties siekdamas užtikrinti, kad šie dokumentai būtų darnūs ir nuoseklūs vizijos ir turinio požiūriu (ši nuomonė yra glaudžiai susijusi su nuomone TEN/611 „Europos gigabitinė visuomenė“, TEN/612 „Europos elektroninių ryšių kodeksas“, TEN/613 „Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucijos įsteigimas (EERRI)“, TEN/615 „Europos 5G veiksmų planas“) ir kad derėtų su ankstesnėmis EESRK nuomonėmis šiuo klausimu.

3. Svarbiausios Komisijos pasiūlymo nuostatos

3.1 Pasiūlymas dėl reglamento, kuriuo pradeda įgyvendinti iniciatyva Wifi4EU, yra viena iš dokumentų rinkinio, pateikto komunikate dėl Europos gigabitinės visuomenės, priemonių. Ši iniciatyva skirta finansuoti nemokamo interneto ryšio prieigos taškų diegimą viešose vietose (bibliotekose, aikštėse, parkuose, ligoninėse ir apskrityse, viešuosiuose pastatuose), sekant sėkmingai įgyvendinamos iniciatyvos EDUROAM, pagal kurią tokia paslauga jau teikiama universitetuose ir aukštojo mokslo įstaigose, pavyzdžiu ir ją papildant.

3.2 Komisija skyrė 120 mln. EUR ir numatė 2017–2020 m. laikotarpiu įtraukti 6 000 m.–8 000 m. bendruomenių siekiant, kad būtų prisijungama 40–50 mln. kartų per dieną. Dėl riboto finansinio paketo ši iniciatyva tampa bandomuoju projektu.

3.3 Iniciatyvos naudos gavėjos – savivaldybės, vis dar neteikiančios tokios paslaugos. Projektų biudžetas negali viršyti 60 000 EUR ir bus padengiama iki 100 % prieigos taškų įrangos įsigijimo ir įrengimo išlaidų, tuo tarpu interneto paslaugų abonementu, taip pat įrangos priežiūra turės pasirūpinti vietos valdžios institucijos.

3.4 Vietos valdžios institucijos bus skatinamos plėtoti ir remti nemokamas skaitmenines paslaugas, ypač e. turizmo, . e. sveikatos, e. valdžios srityse.

3.5 Pasiūlymas taikomas tik viešosioms vietoms ir parengtas siekiant nesukurti konflikto su skaitmeninio srauto laisvąja rinka ir jos neiškreipti, o priešingai – ją stiprinti skleidžiant skaitmenines technologijas mažiau išsivysčiusiose teritorijose.

3.6 Komisijos pasiūlyme nurodyti trys pagrindiniai finansavimo paskirstymo kriterijai:

- a) finansavimą gauti gali tik vietos bendruomenės, kurios iki šiol neteikia šios paslaugos;
- b) lėšos skiriamos tiesiogiai laikantis paraiškų pateikimo eiliškumo principo (*first come, first served*);
- c) taikomas geografinis kriterijus siekiant tolygiai paskirstyti lėšas.

3.7 Pasiūlyme numatytas supaprastintas finansavimo gavimo ir veiklos ataskaitų teikimo modelis, t. y. kuponų, kurie vėliau bus naudojami sumokėti įrangą montavusioms įmonėms, sistema. Komisija galės tikruoju laiku patikrinti, ar prieigos taškas veikia veiksmingai, kad prireikus galėtų imtis veiksmų ir atlikti patikrinimą.

4. Bendrosios pastabos

4.1 EESRK palankiai vertina Komisijos iniciatyvą Wifi4EU, kuria siekiama užtikrinti interneto ryšį viešose vietose, kuri bus naudinga ir prieinamumo požiūriu⁽²⁾, ypač labiausiai pažeidžiamoms socialinėms grupėms taip sprendžiant „*skaitmeninio skurdo*“ problemą⁽³⁾, ir regionų ekonomikos augimo požiūriu, visų pirma sveikatos, viešųjų paslaugų, prekybos ir turizmo sektoriuose⁽⁴⁾.

4.2 Komitetas palankiai vertina tai, kad vienas jo ne kartą ankstesnėse nuomonėse pateiktas pasiūlymas galiausiai įtrauktas į su Europos Sąjungos skaitmeninimo procesus⁽⁵⁾. Jis grindžiamas įsitikinimu, kad prieiga prie interneto yra kiekvieno piliečio pagrindinė teisė ir būtina socialinės įtraukties ir ekonomikos augimo priemonė.

4.3 EESRK ragina Komisiją numatyti ilgalaikį iniciatyvos Wifi4EU poveikį naudos gavėjų teritorijose. Dėl sparčios skaitmeninės pažangos gali netrukus pasenti visos įdiegtos technologijos. Todėl Komitetas rekomenduoja įtraukti bandomąjį projektą į platesnę ir tvaresnę strateginę viziją, kurioje visų pirma būtų keliami socialiniai, o tik po to technologiniai tikslai.

4.4 Komitetas mano, kad pasiūlyme nepakankamai paaiškinta, kaip ši iniciatyva bus susieta su ES skaitmeninimo procesu, kuris šiuo metu vyksta netolygiai. Netolygumas iš esmės pasireiškia tuo, kad yra teritorijų, kuriose iki šiol nėra ADSL ryšio, kitose jau yra itin spartaus plačiajuosčio ryšio tinklas, yra ir tokių, kuriose jau sėkmingai bandomas 1Gigabito per sekundę spartos ryšys. EESRK tikisi, kad šioje iniciatyvoje bus nustatyti plataus užmojo paslaugų kokybės tikslai.

4.5 EESRK pabrėžia, kad neatlikta derama ir išsami šio pasiūlymo galimybių studija. Tai patvirtina faktas, kad Komisijos pateikta informacija dėl galimo poveikio yra pernelyg bendro pobūdžio, ji nėra tinkamai pagrįsta socialiniu ir ekonominiu vertinimu ir, ko gero, poveikis yra pervertintas, palyginti su realiomis galimybėmis, kurias lemia ribotas finansinis paketas.

⁽²⁾ OL C 389, 2016 10 21 p. 28.

⁽³⁾ OL C 451, 2014 12 16, p. 25.

⁽⁴⁾ OL C 318, 2011 10 29, p. 9.

⁽⁵⁾ žr. 1 išnašą.

4.6 EESRK apgailestauja, kad numatytas biudžetas siekia tik 120 mln. EUR, tokiu būdu šią, tokią svarbią iniciatyvą paverčiant tik bandomuoju projektu. Todėl Komitetas tikisi, kad finansinis paketas bus gerokai padidintas, ir kad iniciatyvą Wifi4EU būtų galima laikyti struktūrine ir strategine priemone, kuriai keliami išmatuojami tikslai, būtina gigabitinės visuomenės modeliui ir funkcionali, kad būtų galima pasiekti 2025 m. numatytus skaitmeninio vystymosi tikslus. EESRK pabrėžia, kad būtina į gigabitinės visuomenės programą įtraukti tikslą iki 2025 m. visose viešosiose vietose užtikrinti 100 % nemokamą belaidžio interneto prieigą (WIFI).

4.6.1 EESRK primena, kad pradžioje pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP) skaitmeninių tinklų ir paslaugų plėtrai numatyta daugiau nei 9 mlrd. EUR siekianti suma vėliau sumažinta iki mažiau nei 1 mlrd. EUR. Komitetas dar kartą apgailestauja dėl šio lėšų sumažinimo tokiame Europos konkurencingumui svarbiame prioritetui ir tikisi, kad bus galima gauti išteklių pagal biudžeto punktus.

5. Konkrečios pastabos

5.1 Komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad pasiūlyme nepakankamai išplėtoti lėšų paskirstymo kriterijai, ir baiminasi, kad jie gali vieni kitiems prieštarauti. Visų pirma reikia pažymėti, kad laikantis eiliškumo principo gali būti suteikta pirmenybė jau suskaitmenintoms vietoms, taip lėšų netektų valstybės ir vietos lygmens subjektai, kuriems labiausiai jų reikia.

5.2 EESRK rekomenduoja skirstant lėšas atsižvelgti į valstybių gyventojų skaičių ir geografinę aprėptį nustatant *a priori* didžiausią sumą kiekvienai šaliai, kad visi regionai galėtų vienodai pasinaudoti lėšomis.

5.2.1 EESRK tikisi, kad sudarant infrastruktūros kūrime norinčių dalyvauti teikėjų sąrašą, į kurį turi užsirašyti suinteresuotosios įmonės, kad jas pasirinktų savivaldybės, nebus diskriminuojama atsižvelgiant į įmonių dydį.

5.3 Komitetas rekomenduoja 20 % biudžeto skirti skaitmeniniu ir ekonominiu požiūriu mažiau išsivysčiusioms vietovėms ypatingą dėmesį skiriant saloms, kalnų vietovėms, pasienio ir pakraščio teritorijoms, kuriose yra gaivalinių nelaimių rizika siekiant išteklius investuoti ten, kur jų poreikis didžiausias⁽⁶⁾.

5.4 EESRK pritaria nuostatai skirti lėšas nemokamai interneto prieigai užtikrinti ten, kur jos šiuo metu nėra. Tačiau EESRK suvokia technologinių ir ekonominių pastangų, kurių reikia šiai paslaugai visoje Europoje užtikrinti, svarbą ir sudėtingumą. Vis dėlto EESRK ragina Komisiją strateginėje vizijoje susieti viešąsias iniciatyvas ir iniciatyvas, kuriose numatyta viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė.

5.5 EESRK prašo 2017–2020 m. įdiegti kokybišką nemokamą belaidį ryšį užtikrinant mažiausia 100 magabitų per sekundę spartą (itin spartus plačiajuostis ryšys), tačiau numatyti, kad jau vidutinės trukmės laikotarpiu reikės prisitaikyti prie didesnės spartos. Tai būtina dėl trijų priežasčių:

- a) siekiant užtikrinti Wifi4EU nuoseklumą su komunikatu dėl gigabitinės visuomenės, kuriuo siekiama iki 2025 m. užtikrinti itin didelės spartos ryšį (1 Gigabitas per sekundę) visose ES vietose, kuriose teikiamos viešosios paslaugos (viešojo administravimo įstaigose, ligoninėse, bibliotekose);
- b) kadangi paprastas ADSL ryšys, dėl jo ribotų techninių savybių (lėtumo, ryšio pastovumo ir maksimalaus dažnių juostos pločio), negalėtų užtikrinti pakankamos ryšio kokybės dešimtims asmenų vienu metu;
- c) kadangi nemokama viešoji paslauga neturi būti siejama su prasta kokybe.

5.6 EESRK pritaria, kad rengiant Wifi4EU reikia sekti projekto EDUROAM pavyzdžiu, tačiau mano, kad šios iniciatyvos turi nedelsiant viena kitą papildyti, kad visi piliečiai visoje Europoje galėtų prisijungti naudodami tą pačią skaitmeninę tapatybę. Šiuo požiūriu Komitetas siūlo pasinaudoti tuo, kas jau nustatyta ir numatyta reglamente eIDAS⁽⁷⁾ dėl skaitmeninės tapatybės, kuris jau įrodė galintis užtikrinti tiek duomenų apsaugą, tiek apsaugą nuo iškreipto piktnaudžiavimo paslauga (terorizmas). Šis procesas turėtų būti svarbus ir siekiant stiprinti Europos pilietiškumo jausmą.

⁽⁶⁾ Žr. 1 išnašą.

⁽⁷⁾ OL L 257, 2014 12 31, p. 73.

5.7 EESRK pritaria, kad reikia užtikrinti nebiurokratinius ir supaprastintus mechanizmus finansavimui gauti. Tačiau Komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad Komisijos pasiūlyme nenumatytas minimalus laikotarpis, per kurį vietos paramos gavėjai privalo pradėti teikti nemokamo belaidžio interneto ryšio paslaugą (nesilaikant šio termino gautas finansavimas grąžinamas). EESRK rekomenduoja nustatyti minimalų 3 metų terminą, per kurį privalomą pradėti teikti paslaugą.

5.8 Komisija turėtų skatinti valstybes nares sudaryti sąlygas nemokamai naudotis belaidžiu ryšiu visose viešosiose vietose. Tai būtų ypač svarbu mažuose miestuose ir teritorijose, kuriose ekonominės veiklos mastas yra nedidelis, o didieji prekybos veiklos vykdytojai vargu ar ryšis didelėms investicijoms į skaitmeninę infrastruktūrą siekiant darnaus ES vystymosi, suteikiančio visiems daugiau galimybių ir gyvenimo kokybę.

5.9 EESRK dar kartą ragina Komisiją atsižvelgti į demografinį aspektą. Daug vyresnio amžiaus žmonių skaitmeninėje srityje yra neraštingi. Todėl Komitetas rekomenduoja, kad Wifi4EU apimtų vienintelį daugiakalbį ir vartotojams patogų naudotis prieigos portalą. Be to, Komitetas rekomenduoja, kad lėšų gaunančios bendruomenės pasiūlytų kursus visų pirma vyresnio amžiaus žmonėms siekiant paskatinti interneto sklaidą, užtikrinti iniciatyvos sėkmę, kovoti su atskirtimi ir sutvirtinti vietos bendruomenes.

Briuselis, 2017 m. sausio 26 d.

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
George DASSIS*
